

Quo vadis?

Autor	Vydavateľ	Licencia	Vydanie	Autor obálky
Stanislav Hoferek	Greenie knižnica	CC-BY-NC-ND	Prvé (2024)	Stanislav Hoferek

O knihe

Kam kráčaš, človek? Kam všetci kráčame, ak kráčame? Táto krátka poviedka či dlhšia úvaha je o tom, kto sme, kam kráčame, a čo je najdôležitejšie, čo hľadáme v živote.

Nevedomosť je niečo, čo nás učí. Aj inteligencia nás učí. Aj túžba niečo dosiahnuť nás učí. Všetko na nás vplýva, mení nás, pridáva nám nové podnety. O to zvláštnejšie je, keď sa všetko zmení, domrví, prestane dávať akýkoľvek zmysel. Skúste kráčať tak dlho, alebo niekedy aj tak krátko, že zabudnete nielen kam idete, ale aj kde ste sa vydali na cestu a prečo je konkrétna cesta pre vás dôležitá.

Quo vadis?

**Stanislav
Hoferek**

Quo vadis?

Posledné, čo si pamätám, je kamión. Nevieľ, ako rýchlo išiel. Ani to, či ma chcel zabiť. Silné svetlá, žiadne trúbenie. Možno niečo robili brzdy a možno nie. Bolo to... rýchle. Priveľa sa toho stalo v tak krátkom čase, že to môj mozog odmietol spracovať. A pritom je to také jednoduché. Pecka do hlavy. Poriadna šupa. Rozmýšľam, ale neviem nič o mojom mozgu ani o zvyšku tela.

Teraz kráčam nahý. Nevieľ odkiaľ, neviem kam. Ale kráčam. Ľavá, ľavá, ako poslušný vojak, ktorý sa presúva z bodu A do bodu B. Ale ja nie som vojak, nechcem žiadnu poslušnosť, nikdy som nemiloval nanútenú disciplínu. K tomu ešte jedna maličkosť. Nepoznám bod A, bod B, priamku či úsečku medzi nimi a ak je v tom ešte nebudaj nejaký tupý uhol, tak aj z toho som úplne tupý. Ako bez mozgu. Alebo bez tela. Niekde je včerajšok, niekde je to stále lepšie zajtra a ja som niekde, kde tieto termíny nemajú zmysel. Nevieľ si nahmatať hrču na hlave, ale môžem odprisahať, že je veľká ako ten vrch na Marse, čo je veľký ako tri Everesty. Mám chuť vykúpiť všetky lieky proti bolesti a zaliať ich slivovicou tak silnou, že rozožiera fľašku zvnútra. Napriek tomu mám pocit, že strácam zmysly.

Kráčam nahý po dlaždiciach. Žiadne stromy, rieky, kamene. Nič. Len dlaždice. Jedna biela, jedna čierna. Dokonalosť rovné. Žiadne smietky či otláčky. Všetko je to presné nie na milimetre, ale na kvarky. Moment, čo sú to kvarky? Niekoľko mi tlačí niečo do hlavy? Nevie, čo to je, ale zároveň viem, čo to je. Ako keby mi niekto do hlavy tlačil lievikom nejakú učebnicu. Chvíľu neviem, či sme to preberali na vlastivede či na sexuálnej výchove a hneď na to, fakt že hneď, som zrazu fyzik a chemik zameraný na tak krpaté veci, že si to môj mozog, alebo čo z neho zostalo, nevie natlačiť do hlavy. Má mozog hlavu? Lebo ak hlava nemá mozog, tak je zle. Alebo to nie je zle? Strácam sa. Utápam sa v Pacifiku melanchólie a popri tom mám pocit, že každú chvíľu stúpim na dno Mariánskej priekopy a tam preľaknem obzvlášť agresívneho morského ježka, ktorý mi to jednoducho nedaruje. Zasran pichľavý! Aj s teritóriom!

Henten oný!

Kráčam si len tak, nezmapovanou pustatinou a striedam kroky. Jeden na biele políčko, jeden na čierne. Potom zase biele, zase čierne... ako vo veľmi zlej hre, kde vývojár jednak pozná len dve farby, ale naučil sa CTRL+C a CTRL+V. Úlohou by mohlo byť prejsť z jednej galaxie do druhej, alebo skôr do tretej, cez nezmerné oceány obyčajnosti. Je to ako hra, ktorá je stále rovnaká bez ohľadu na to, kde si niekto uloží pozíciu. Stále je totiž, relatívne slušne povedané, v riti.

Nie je tu nič. Normálne je tu tá najtrápnejšia prázdnota. Ako športová hra, kde pre tú srandu vypnete divákov, hráčov, loptu, celý štadión a celý vesmír, a ostane len biele a čierne políčko.

Chcem meter. Meradlo. Akékoľvek. Len tak. Myslím totiž, že každé to políčko je dlhé presne jeden. Jeden... niečo. Meter? Yard? Míľu? Svetelný rok? Neviem. Vždy je odpoveďou jeden. Jeden krok, jeden polkrok, jednu vzdialenosť, za ktorú to prejde priemerný človek po rukách s tým, že zároveň tlačí 96 nákupných vozíkov a ešte sa potom vráti po kupón od somára, ktorý chce byť prezident.

Darčkový predmet, aby sme pri nákupe nepotrebných darčkov nepoužívali vlastné mince, ale aby sme niesli so sebou vždy niečo navyše, ktoré je inak úplne zbytočné. Tak ako meter. Keby som ho tak mal, tak ho priložím, nájdem tam číslo 1 a hodil by som ho do vzdialenosti čo najviac... čohokoľvek. Aj tých dlaždíc.

Hovorí sa, že niekedy aj steny majú uši. Aj stúpačky. Aj suseda, ktorá inak nepočuje, ale vždy všetko náhodou vie a má poháre prilepené kobercovkou o všetky steny.

A ešte je tu... ten oný...

Večná otázka

Kráčam a kráčam, a popri mne kráča iná... postava? Bytosť? Ako to mám, preboha, pomenovať? Čudák? Truhlík? Agent? Boh? Satan? Ja neviem, prerastené Tamagotchi? Skrátka... on. Neviem, či sa to píše s veľkým alebo malým O. Ale viem, čo sa ma spýta. Skrátka to viem.

A aj sa ma to pýta. Quo vadis. S otáznikom. Takže quo vadis... a čo teraz? Čo mu poviem? Mám mu rozpovedať, že ma zabilo auto? Nejaký kamión? Tak mu hovorím, že milý on či On, zabilo ma veľké auto. Veľké bum, ako v piatom elemente, ale nikde nevidím Millu Jovovich. Bruce Willis išiel asi do Flostonského raja a mňa nechal tu.

Nič mi neodpovedá. Len priletel, ako smrad z verejných hajzlov, a následne odletel ako plány, ktoré sa stretli s realitou výplatnej pásky. Ostáva mi biela dlaždica, čierna dlaždica...

Kráčam, stále rovnako. Ani neviem prečo. Môžem zastaviť? Ale... môžem. A môžem ísť iným smerom. Všetko je rovnaké. Nech sa pozerám kamkoľvek, vidím len dlaždice. Nad nimi tmavé, ale nie úplne čierne nič. Napriek tomu vidno biele a čierne dlaždice, ako keby bol jasný deň. Kde je zdroj svetla? A kde je zdroj mňa, ktorý stále nejako funguje? Zase sa objavuje ten oný... a pýta sa ma, Quo vadis? Tak čo mu poviem, že od frajerky, ktorá ma nechala? Z práce, ktorú nenávidím? Domov, ktorý nenazývam domovom? K rodičom, ktorí sa nesprávali ako rodičia? Alebo inú pravdu? Alebo inú lož? Zase Quo vadis, a ďalšie... a ja už počas rozprávania neviem, čo mám povedať. Ani to, čo v skutočnosti povedať viem či chcem. Ale hovorím. To, čo mi napadne. Prvé, druhé, piate cez deviate, deviate cez piate a vymýšľam si. Pritom sa strácam, ako staviteľ, ktorý postavil perfektné bludisko a sám v ňom uviazol, aj keď to rozhodne nechcel. Nebol na to pripravený. Alebo sa na to pripravil, ale... posralo sa to.

Večná odpoveď

Neviem. To je moja odpoveď. Quo vadis? Neviem. Quo vadis? Neviem. Dookola. Na sprostú otázku sprostá, alebo ešte sprostejšia odpoveď. Neprechádza ho to, ale ani mňa. Aspoň zatiaľ. Niečo sa spýta, dostane odpoveď a zase ide preč, ako nejaký snový, kómový či neviem aký turista. Ako niekto, kto si príde pozrieť známky, pár pamiatok a ide do riti. Prichádza ako večne meškajúci autobus, ani nespomaľuje a ja už myslím na Slnko, seno a vláčik, ktorý vždy mešká, ale môže trochu pribrzdiť. Napriek tomu odpovedám neviem. Potom zase neviem. Nevie, neviem, neviem. Ako blázon, ktorý nepozná nič iné, nevie nič iné a vie, alebo nevie, že nevie. Dunning - Krugerov efekt na steroidoch, piku, energetíkoch, tatrovke cukru a na všetkých tých tekutinách, ktoré z chlapca urobia superhrdinu, ktorý vie odkopnúť planétu a následne v človeče s tromi figúrkami porazí čiernu dieru. Divadlo Dunninga a Krugera, múzeum Dunninga a Krugera, koloseum Dunninga a Krugera. Načo by im to bolo, to neviem, ale akosi sa mi to tam hodí. Tí páni dokázali, že niektorí ľudia sú tak tupí, že si ani nevedia uvedomiť, ako veľmi sú tupí, mimo či na nejakej veľmi zlej koľaji, ktorú si pre istotu berú so sebou. Tak sa cítim ako ja. A viem k tomu povedať, že neviem. Preto to aj opakujem. Nevie, neviem, neviem. Som stratený.

Quo vadis? Nevieľ. Quo vadis? Nevieľ. Nevieľ a hotovo. Musím to zmeniť. Alebo nie? Čo je lepšie? Čo je horšie? Nefunguje mi hlava, neviem kto som, neviem... neviem. Nevieľ je moja diagnóza, môj duševný stav, stav mysle, stav beztiaže. Moja rýchla skratka k akejkol'vek inej odpovedi. Quo vadis, neviem, odpáľ, zmizni, vypadni, odsťahuj sa do riti, zatvor dvere, sformátuj si osobnosť, skoč do Hory osudu v Mordore a mňa nechaj kráčať po bielej a čiernej hromade bielej a čiernej. Aby som nezabudol, neviem. Nevieľ ani čo som mal či nemal zabudnúť. Nevieľ, čo je to sľub, ani čo je pamäť či odvaha. Nevieľ, ako to vydržím do večera a neviem, čo sa večer zmení a či sa to zmení. Nevieľ, čo je večer, ani čo je ráno a čo je medzi tým. Nerozumiem tomu času a nerozumiem ani to, čo to vlastne je čas. Ak čas existuje. A ak som aspoň nejaký čas existoval ja.

Quo vadis, Quo vadis?

Po odpovedi Nevieť pridávam odpoveď Quo vadis. A že sa na otázku neodpovedá otázkou? Je to zlé, neslušné, nesprávne? Nevieť. Možno áno. Ale čo mám odpovedať? Niekto mi povie Quo vadis, ja mu odpoviem Quo vadis, aj s otáznikom ak treba. Skúšam aj bodku, výkričník, dvojbodku či špeciálne znaky. Aká odpoveď, taká otázka. Alebo naopak? Aká matka, taká Katka, hlavne ak obidve poznajú len Quo vadis.

Po tomto období som reagoval hnevom. Na Quo vadis som odpovedal veci, na ktoré nie som hrdý. Quo vadis? Choď do riti. Quo vadis? Umri, skap, rozjeb sa o čiernu dlaždicu, poskladaj sa dokopy ty úbožiak a rozjeb sa o bielu dlaždicu. Následne sa rozjeb o všetky biele dlaždice v celom tom pošťukanom časopriestore, potom o všetky čierne a až potom choď do riti.

Nie som z toho nadšený, ale uľavilo sa mi. Každopádne, je to ako diskusia so žralokom, s bambusom či s penicilínom po záruke. Nikam to nevedie. Quo vadis jeden, Quo vadis dva... začal som to rátať. Pri asi sedmičke som sa chtiac či nechtiac pomýlil. Toto nebude mať matematické riešenie. Nechce vedieť, koľkokrát mi to povedal. Alebo áno? Ako to mám merať? Mám si robiť poznámky? A čo mu mám povedať? Už ide, už sa ho to aj spýtam.

Ďalšie Quo vadis a ja sa ho otvorene pýtam, čo chce. Žiadna odpoveď. Pýtam sa všetko, čo mi napadne. Pýtam sa ho na rodinu, priateľov, známych, psa, mačku či rybičky. Pýtam sa ho na jeho hobby, túžby, plány. Nič. Jedno veľké nič a jedno Quo vadis každú chvíľu. Alebo každé storočie? Fakt neviem. Tu čas nefunguje.

Nie som smädný, hladný, nemusím dýchať. Nič mi nehrozí a to vo mne vzbudzuje strach. Strach, že nielen neviem kde som, ale neviem ani prečo tu som, na ako dlho či s kým. A ten niekto sa ma akurát pýta: Quo vadis?

Jedno všetko

Hovorím všetko, čo viem. Tú časť zostavy Vancouver Cannucks, ktorá má najväčšiu hodnotu, najviac gólov či najviac dostala do zubov a znovu vstala. Hovorím o receptoch, o strojoch, o vierach, mladých láskach, o nenažratosti zubárov a o tom, že doktorka Drakulová na hematológii a exekútor Krutý majú fakt dobré meno. Aj o všetkom, čo si pamätám z telky či časopisov. Hovorím o tom, akú farbu malo bezvýznamné auto v bezvýznamnom dni, ktoré išlo bezvýznamnou rýchlosťou po bezvýznamnej ceste. Ešte veľa, fakt veľa detailov a všetky z nich sú bezvýznamné práve z toho, ako veľmi sú bezvýznamné. Hovorím o veciach, ktoré sa nestali, nemôžu stať a nikdy sa nestanú a hovorím o tom s hrdosťou, aj keď na niečo také nemôžem byť hrdý. Tvárim sa ako niekto, kto zožral múdrosť sveta a ani si neodrgol, aby ostatným ani kúsok neostalo.

Skúsím sa mu dostať do cesty, ale on prejde cezo mňa. Snažím sa ho predbehnúť, ísť mu oproti alebo chodiť popri ňom po rukách. Nič nepomáha. Ale ani neubližuje. Rovnaká koncentrovaná nuda. A nudím sa. Chcem čokoľvek. Nové poznatky, ciele, čokoľvek. Radšej by som milimeter za milimetrom kreslil celú planétu. Ako sa dostanem z tohto... bludiska? Labyrintu? Pekla? Matrixu? Kde je skriňa, cez ktorú sa dostanem domov? Alebo hviezdna brána, do ktorej napíšem Quo vadis, neviem, choď do riti alebo čokoľvek iné a dostane ma to kdekoľvek inde? Fakt mi to nejde.

Rozmýšľam nad tou bielou a čiernou. Snažím sa ignorovať otázku Quo vadis a myslím fakt len na tieto farby. Čo to znamená? Čiernobiela tlačiareň? Tučniak? Zebra? Panda? Je to nejaký čiernobiely displej? A dá sa tento svet zobrať ako počítačový program? Jednotky a nuly? Alebo je to niečo iné? Začiatok a koniec? Alfa a omega? Úspech a neúspech? Maximálny kontrast pre tých, ktorí si ho aj tak nevšimnú?

Šachovnica

A čo ak je to jednoduchá šachovnica? Na nej by nikto nemohol hrať. Normálne si sadám do tureckého sedu na jedno políčko a zvažujem. Ak by to bola šachovnica, čo som potom ja?

Som pešiak? Ak áno, tak... kam kráčam? Mám ísť len o jedno políčko na vzdialenosť, ktorá sa nedá zmerať? Kráčam, postupujem po políčkach, ale dostávam sa niekam? A aká je odmena? Je nejaká veľká, zaslúžená odmena, za ktorú má zmysel bojovať a ponáhľať sa pri tom? Alebo mám prejsť nekonečno a dostanem za to pohár slanej vody? Premením sa na konci na niečo, čo bude dávať tomuto všetkému zmysel? Lebo ja len kráčam... a kráčam. Rozprávam sa sám so sebou a s nejakým duchom, ktorý môže byť pokojne aj Ghost of the navigator z Iron Maiden... a ten sa ma pýta, Quo vadis? Prečo sa ma radšej nespýta, či si prajem kečup alebo horčicu? Prečo sa ma stále pýta, Quo vadis?

Môžem byť jazdec a kráčať či cváľať tak pomaly, že by z toho niekoho porazilo. Alebo byť strelec na čiernom poli, prefrčať cez nekonečno ako japonský rýchlovlak, ktorého najvyšší manažér chce trhnúť rekord? A aj tak sa nikam nedostanem? Zvlášť nie na biele políčko? A čo je to za nápad, ísť stále šikmo? Problémom sa treba stavať čelom a následne len tak ľahostajne ísť do strany, aby sa to nedotklo ostatných?

To isté s vežou či dámou. Koľko políčok prejdem? Tridsať miliárd na entú a stále budem na tom istom mieste? A čo ak ma zoberie nejaká dáma, ktorú nevidím, lebo je odo mňa vzdialená ako cesta z Bratislavy po Pluto a späť, ale akurát nás prepojí jedna diagonála? Aké by to boli šachy, keby jeden ťah dlhou rukou prechádzal cez niekoľko časových pásiem. Alebo môžem byť ešte kráľ. Pomalý, dôležitý, ale naozaj hlavne pomalý. A ešte ma tu niečo vystraší. Zošachuje ma. Sakra, zase ide ten Quo vadis man. A viem, čo sa ma opýta.

Rozuzlenie

Pýtam sa ho na šachy, na figúrky, na stratégie. Nič. Stále tá istá pesnička. Mením taktiku. Hrabem sa v svojej hlave, ale nie vo svojich myšlienkach. Hrabem sa medzi poznatkami o cyrilike, pretekoch v roku 1904 a Microsoft Visual Basicu. Hľadám vraždu Kennedyho a chcem ju prepojiť s Malým i Veľkým vozom na oblohe. Uvažujem, že ak by ich tlačili jednorožce, či by to bola dostatočne zelená doprava.

Quo vadis, quo vadis... spýtam sa len tak, sám seba, čo to znamená. Nevie, viem, neviem, viem. Stále to zabúdam. Príde informácia, spácha seppuku či harakiri a je po nej. Ostáva mi len otázka prečo. Budem to robiť večne. Alebo nie?

Sadám si na dlaždicu, tentokrát čiernu, a nechťom rýpem preklad. Písmeno K. Onedlho písmeno A. Potom M. Každé písmeno je ťažšie a ťažšie, vyžaduje viac sústredenia. Vzdávam sa, ale musím pokračovať. Jednoducho musím a rozhodne nemám nič lepšie na pláne. Quo vadis je kam kráčaš. On, ona či ono sa ma pýta, kam kráčam. Znovu sa objavuje a ja na to odpovedám, že idem domov, idem k priateľom, k láske či na miesto, kde treba byť sám.

Nepomáha. Skúšam mu na to uštipačným tónom povedať Veni, vidi, vici. A nič. Žiadna odozva. Žiadna čierna či biela palička, či idem dobrým smerom.

Ne scio quo eo. Moja ďalšia odpoveď. A ten duch zastal. Niečo mi hovorí. Alebo ide povedať. Bože, trvá to večnosť. No hovor! Otvor hubu a trieskaj nezmysly!

Hovorí mi, že som našiel sám seba. Však som mu len po latinsky pospľietal, že neviem kam idem. A on sa so mnou chce rozprávať. Teraz. Čo je švihnutý?

Epilóg

Ten druhý, nech je to ktokoľvek, len tak tľapne rukami a objavuje sa stôl, dve stoličky, krásny vyšívaný obrus a krásne voňajúce jedlo, ktoré je pod pokrievkou. Pozýva ma k nemu. Vôbec prvýkrát, čo som v tejto divnej psychiatrii, mám hlad. Pod pokrievkou je jedno všetko. To nie je tanier, to je údolie. Všetky jedlá, všetky farby, všetky vône. Všetko je perfektné. Oči nechápu, jazyk nechápe, nič nechápe. Plná blaženosť. Jem, koľko vládzem. Nemám šancu ani za celý život zjesť jediné percento. Pokrievka je veľká ako jedno políčko, ale skôr sa mi zdá, že by pod ňou mohli byť desiatitisíce políčok. Neviem to vysvetliť a veda tiež nie. Náboženstvo, kuriózne, áno: Musíš veriť. Aj keby to bola tá najväčšia sprostosť, ty musíš veriť.

Pýtam sa, prečo začal až teraz reagovať. Odpovedá, že konečne som sa zapozeral na svet tými správnymi očami. Začal som ho spoznávať. Nesúhlasím, však sa stále snažím, ale oponuje. Vraj je len jedna pravda a to je pravda. Akože fajn, veľmi mi nepomohol. A len som mu na otázku, kam kráčam, povedal, že neviem, kam kráčať. Tak je tam latina, mŕtvy jazyk. Možno má rád mŕtve jazyky. Nejde mi to do hlavy, nechápem to, ale zároveň mi to začína ísť do hlavy a chápem to. Všetko, čo mi chcel povedať, je že mám pracovať na... sebe? Tak to je ten najhorší motivačný spíker v galaxii. Utýrať niekoho na smrť len preto, že chce povedať primitívnu vec, ktorú vedia už deti? Že na sebe treba pracovať? Teraz očakávam, že mi povie, že je dôležité aj to, ako sa niečo povie. A nemýlim sa. Pýtam sa na meno a on hovorí, že ja som on a on je ja. Spolu sme dvaja. Ako človek a jeho tieň. Ako najlepší priatelia, ktorí si niekedy nevedia prísť na meno. Ako Jing a Jang či ako najtemnejšia noc a najjasnejší deň. Sakra, ja ani neviem latinsky. Niekde sa to vzalo. Nemám nad tým kontrolu. Hlas vysvetľuje, že kontrola nie je dôležitá, dôležitá je snaha. Pýtam sa, či nevadí, že sa niekedy úplne všetko dojebe do poslednej molekuly a on mi hovorí, že ak viem, kam kráčam, tak je dobre. Ale nikto to nevie. Tak je väčšinou zle. To je posledné, čo som od neho počul.

Prebudenie

Zobúdzam sa a doktor sa ma pýta, že kam tak kráčam sám a po diaľnici. Nevychádzam z úžasu. Neviem, čo mám robiť. Ale zmením. Niečo. Alebo všetko? Poďme na to, zmením všetko. Mám dve ruky a dve nohy, zopár pomätených snov a učňovku. Dám to. Lekcia prvá je naučiť sa základy latinčiny. Však čo ak sa mi toto všetko vráti? Nieкто sa ma spýta niečo v latinčine, nebudem vedieť odpovedať a prídem o rozum. Latinčina do každej rodiny, každý bude ovládať lekárske termíny a všetci budú šťastní. Alebo nie?

Strácam sa v tom, ako často sa strácam. Mám pocit, že ten duch, to druhé ja, alebo čo to je, mi nedal hotový výrobok či presne na mieru urobený polotovar. Skôr nejaké nejasné, fádne inštrukcie. Niečo ako recept na jedlo, ktorý má niekoľko strán a nikto nevie, či z toho bude torta alebo polievka. Čím viac nad tým uvažujem, tým dlhšie mám istotu, že mi niečo chýba. Niečo mi v tej gebuli nedochádza.

Rovnica, kde je stále viac neznámych a zlomkov nad sebou je toľko, že Microsoft Excelu by milión gigabajtov ramky nestačilo. Ešte mi to pripomína obraz, ktorý mi chce opísať niekto slepý a bez citu na množstvá. Ako mám vedieť, či je to malé alebo veľké, keď všetky tie definície nemajú konca kraja, ale ani žiadnu kontúru?

Teraz som hore. Pri vedomí. Kráčam v úplne obyčajnom svete, robím čo chcem a viem s istotou len to, že kráčam. Teraz sa dajú moje kroky zmerať, vysvetliť či vystopovať. Idem na druhú stranu mostu ponad úplne obyčajnú rieku. Žiadna Styx, žiadne metafory či druhé alebo tretie významy. Len voda. Tak priehľadná, ako to jej znečistenie dovoľuje. A v tom si uvedomujem, že aj ja som akási rieka. Niekam idem, plávam, kráčam, cestujem. A do mňa sa niečo vnáša a to niečo posielam ďalej. To je ono? Že sme... voda? Dva vodíky, jeden kyslík a každú chvíľu nejaký bordel? Bordel riedený vo vode? Možno len celý život plávame v úsečke a čakáme na priehradu. Od potoka po pomaly tečúce vody, ktoré na čas zakotvia v jazere. A nemôžeme nič robiť s tým, že niekedy jednoducho zaprší a uschne. Niekam kráčame a často nepoznáme brzdu.